



RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Kohtute aastaraamat räägib kohtunike põlvkonnavahetuse väljakutsetest ja võimalustest

Kohtute aastaraamat räägib kohtunike põlvkonnavahetuse väljakutsetest ja võimalustest

12. aprill 2023

Kohtute aastaraamatu läbiv teema on tänavu kohtunikuameti tulevik – keda oodatakse kohtunikuks ning milliseid tagatise, hüvesid ja arenguvõimalusi peaks pakkuma, et täita suur hulk lähiaastail vabanevaid kohtunikukohti silmapaistavate juristidega ja kindlustada seeläbi kvaliteetne õigusemõistmine.

Riigikohtu esimees **Villu Kõve** ütleb äsja ilmunud aastaraamatu eessõnas [1], et nii nagu terve Eesti ühiskond, liikus ka kohtusüsteem eelmisel aastal ühest kriisist teise ehk tervishoiukriis asendus julgeolekukriisiga. „Enim mõjutas Venemaa kallaletung Ukrainale tsiviilasju lahendavaid kohtuid. Maakohtutesse laekus aasta jooksul 365 perekonnaasja, millest valdava enamuse moodustasid alaealistele eestkoste määramised,“ nendib Kõve.

„Hea meel on selle üle, et kohtud on kriiside haldamisega väga hästi hakkama saanud ja kiirelt muutunud oludes kohanenud,“ rõõmustab Riigikohtu esimees.

Vaadates aga kohtusüsteemi seestpoolt, ei saa Kõve sõnul märkimata jätta, et käimas on ulatuslik kohtunike põlvkonnavaetus. See on toonud kaasa üha süveneva mure järelkasvu leidmise pärast. „Kahjuks tuleb tõdeda, et kohtusüsteem on juba praegu raskustes vabanevate ametikohtade täitmisel silmapaistvate juristidega,“ tunnistab Kõve.

Aastaraamatus analüüsivad Tallinna Halduskohtu kohtunikud **Ruth Prigoda** [2] ja **Janek Laidvee** [3] kriitiliselt kohtunike vanadus- ja töövõimetuspensioni kaotamise tagajärgi. Nende hinnangul on kümme aastat tagasi läbi viidud sotsiaalsete tagatiste kärped vähendanud oluliselt kohtunikuameti atraktiivsust. Piisavad sotsiaalsed tagatised, sealhulgas ametipension, on vajalikud kohtunike sõltumatuse kindlustamiseks ja korruptsiooniohu vältimiseks. Kohtunikele kehtestatud karmid tegevuspiirangud takistavad neil samal ajal pea igasuguse lisaissetuleku teenimist, mis võimaldaks tagada väärrika pensionipõlve.

Prigoda rõhutab, et suur töökoormus ja pingeline töö paneb ka kohtunike tervise löögi alla. Seda näitab muu hulgas hiljutine küsitlus, kus üle poole vastanutest ütles, et töötavad väljaspool tööaega ja neil pole piisavalt vaba aega pere jaoks. Töövõimetuspensioni kaotamise tõttu ei saa välistada, et kohtunikenäa töötab tõsiste terviseprobleemidega inimesi, kes ei julge ametist lahkuda, sest kardavad vaesusse sattuda. „See toob kaasa nende tervise edasise halvenemise, kolleegide töökoormuse tõusu ning kohtu töötulemuste kvaliteedi languse,“ kirjutab Prigoda.

Maakohtute esimehed **Astrid Asi**, **Liivi Loide**, **Liina Naaber-Kivisoo** ja **Toomas Talviste** arutlevad oma artiklis [4] selle üle, kuidas kaasajastada kohtusüsteemi juhtimist ning muuta kohtud atraktiivsemaks tööandjaks, kindlustades samal ajal ka nende sõltumatuse. Leedu Mykolas Romerise ülikooli professor **Salvija Mulevičienė** annab aga ülevaate uuringust [5], mis käsitleb kohtunike valimist, hindamist ja

edutamist Euroopa Liidu riikides.

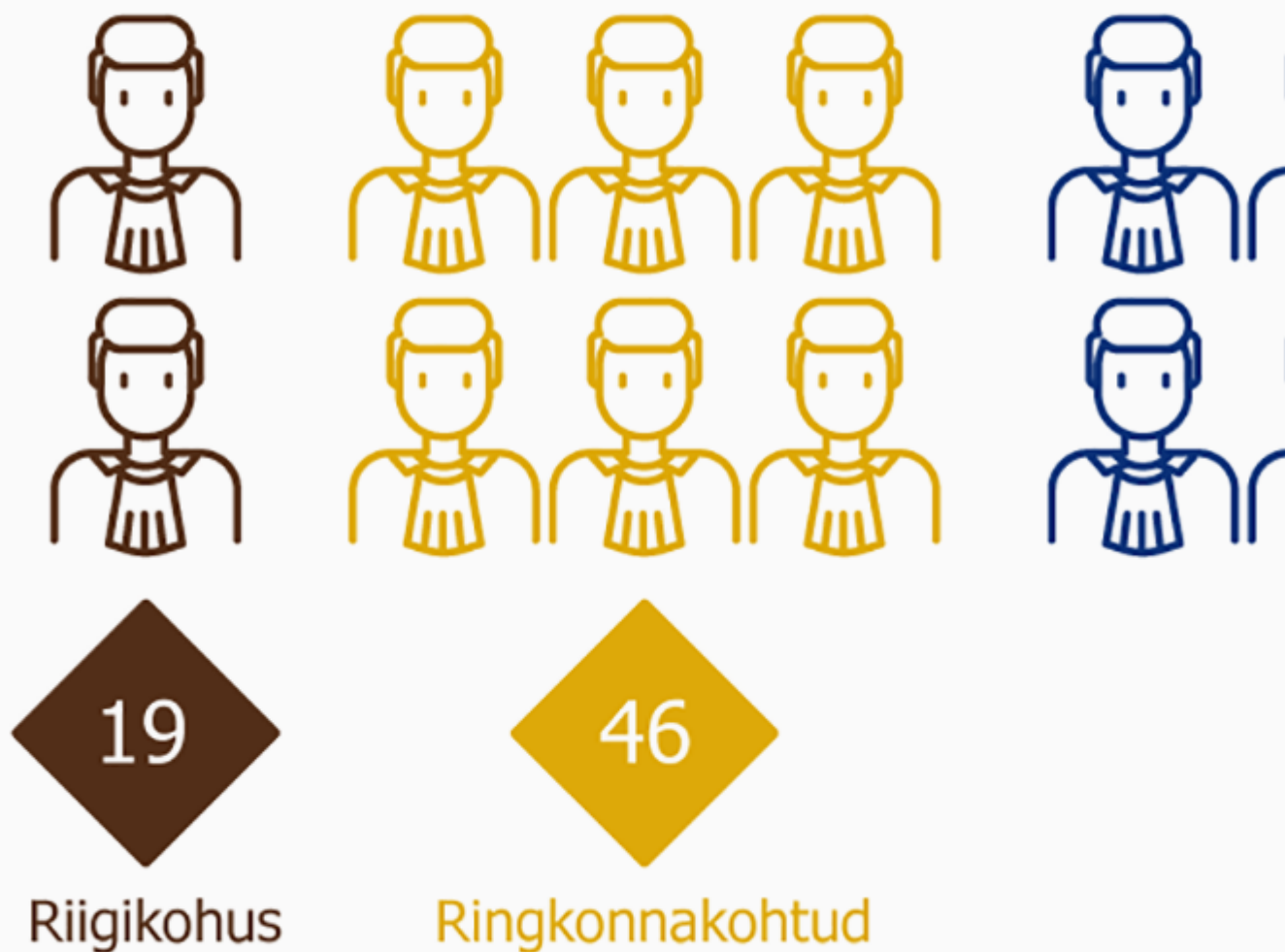
Endine kohtute andmekaitse spetsialist **Henri Oliver Palm** kirjutab aastaraamatus [6] oma kogemustest selles ametis ning **Kristi Kirsberg** enda tööst [7] kohtute kommunikatsioonijuhina. **Kai-Karmen Koger** tutvustab esimese ja teise astme kohtute ühise infotelefoni käivitamist [8] ning kohtunike koolitusnõukogu esimees **Margit Jõgeva** ja Riigikohtu õigusteabe- ja koolitusosakonna juhataja **Liina Reisberg** arutlevad, milline on hea koolitus [9].

Samuti leiab aastaraamatust kokkuvõtted kohtute tööd puudutavast statistikast ning ülevaated kohtute haldamise nõukoja [10], eetikanõukogu [11], distsiplinaarkomisjoni [12], kohtunikueksamikomisjoni [13], Eesti Kohtunike Ühingu [14] ja Euroopa Kohtunike Konsultatiivnõukogu [15] tegevusest.

Kohtute aastaraamat ilmub elektrooniliselt ja sedasaab täismahus lugeda siin[16].

Seisuga 01.01.20

254 kohtunik



Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/kohtute-aastaraamat-raagib-kohtunike-polvkonnavahetuse-valjakutsetest-ja-voimalustest>

Lingid

- [1] <https://aastaraamat.riigikohus.ee/eessona/>
- [2] <https://aastaraamat.riigikohus.ee/me-peame-raakima-kohtunike-tervisest/>
- [3] <https://aastaraamat.riigikohus.ee/kumme-aastat-ametipensionide-reformist-%e2%80%92-tee-kond-kasina-ent-eetilise-vanaduspolveeni/>
- [4] <https://aastaraamat.riigikohus.ee/soltumatuse-juhtimine/>
- [5] <https://aastaraamat.riigikohus.ee/kohtunike-valimine-kas-on-valja-kujunemas-euroopa-meetod-1/>
- [6] <https://aastaraamat.riigikohus.ee/andmekaitse spetsialist-kohtutes/>
- [7] <https://aastaraamat.riigikohus.ee/hallata-kriise-voi-kirjutada-stsenaariume-ehk-mida-teeb-kohtute-kommunikatsiooni-juht/>
- [8] <https://aastaraamat.riigikohus.ee/esimese-ja-teise-astme-kohtute-infotelefon/>
- [9] <https://aastaraamat.riigikohus.ee/hea-koolituse-eelduseks-on-oigesti-valja-selgitatud-koolitusvajadus-ja-sellest-lahtuvad-eesmargid/>
- [10] <https://aastaraamat.riigikohus.ee/kohtute-haldamise-noukoja-tegevusest-2022-aastal/>
- [11] <https://aastaraamat.riigikohus.ee/eetikanoukogu-2022-aastal-milleks-meile-kohtuniku-kutse-eetika/>
- [12] <https://aastaraamat.riigikohus.ee/ulevaade-kohtunike-distiplinaarkolleeegiumi-tegevusest-2022-aastal/>
- [13] <https://aastaraamat.riigikohus.ee/kohtunikueksamikomisjoni-2022-aasta-tegevuse-ulevaade/>
- [14] <https://aastaraamat.riigikohus.ee/esti-kohtunike-uhingu-tegevusest-2022-aastal/>
- [15] <https://aastaraamat.riigikohus.ee/euroopa-kohtunike-konsultatiivnoukogu-tegevusest-2022-aastal/>
- [16] <https://aastaraamat.riigikohus.ee/>